

Falkenburské mokřady

Většinou na této stránce nacházíte pozvánky do míst s dosud zachovalou přírodou. Ochrana přírody se však nesnaží biotopy pouze chránit, ale i obnovovat. Přijměte tedy pozvání na jednu z lokalit, kam se díky aktivitám pozemkového spolku „Příroda vrací“.

Falkenburské mokřady, známé též jako Mokřady Jablonné, leží v sousedství barokního zámku Nový Falkenburk na jihozápadním okraji Jablonného v Podještědí. Zahneme-li u hlavní brány zámku, v němž je dnes dětský domov, vlevo, dojdeme po pár desítkách metrů k „uvítací tabuli“ lokality. Odtud se rozbíhá několik cest klikatících se mezi tůňmi, po loukách i lužním lesem. Některé jsou pohodlné, vhodné i pro kočárky či pohybově handicapované spoluobčany, jiné doslova dobrodružné, se skákáním přes močály po kamenech, dřevěných špalcích či s přechodem po padlém kmeni. Cestou lze spatřit řadu druhů vážek, motýlů, vodních bezobratlých, ptáků, obojživelníků nebo třeba užovku obojkovou. Je k nevíře, že toto vše je zde teprve tři roky!

Až do poloviny 20. stol. sloužily plochy jako zázemí Falkenburského zámku. Byly zde udržované louky protkané sítí vodních kanálů, protnuté stromořadím navazujícím osově na budovu zámku. Poté však začalo území pustnout – louky nikdo nesekal, vodohospodářské dílo nikdo neudržoval. Když zde v roce 2005 zakoupil pozemkový spolek Čmelák necelých 6 hektarů pozemků, pokrýval je z menší části spontánně vzniklý lužní les, z větší části druhově nesmírně chudé terestrické rákosiny plné skládek komunálního odpadu. Cílem bylo vytvořit modelové území s různými typy mokřadních biotopů, které by zároveň sloužilo vzdělávání i rekreaci obyvatel Jablonného. Spousta byrokracie byla kombinována s komunitním plánováním, kde sami občané korigovali plány na revitalizaci území (nikoli po stránce odborné, ale zejména co se návštěvnické infrastruktury týče). Vlastní terénní práce započaly až v roce 2012. Bylo zde vybudováno osm tůní různé velikosti a hloubky, mezi nimiž jsou opět udržované vlhké louky. Lužní les zůstal bez zásahů, jen zde probíhá likvidace invazivních druhů, zejména křídlatky. Realizovala se údržba aleje pyramidálních dubů, byly obnoveny některé průhledy na zámek, budovaly se již zmíněné chodníčky, lávky a pozorovací mola. V červnu 2014 byla lokalita oficiálně „předána veřejnosti“, práce zde však zdaleka nekončí. Využity byly finanční prostředky Operačního programu Životní prostředí, přeshraničních fondů i nadací, s pracemi pomáhali (a pomáhají) četní dobrovolníci. V současné době aktivity pokračují zejména díky grantu z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

Přijďte se podívat, co dokáže parta nadšenců!

Jan Moravec

Největší z tůní Falkenburských mokřadů. Foto: Jan Moravec